Податкові амністії та репатріація

Dr Alexander Ressos, TEP
Attorney-at-Law (Switzerland and Germany),
Solicitor (England & Wales and Hong Kong)
Of Counsel, KGP Legal LLC
alexander.ressos@kgplegal.com.sg
www.ressos.com.sg

Індонезійська амністія 2016–2017 років

Найважливішою подією для індонезійських статків у Сінгапурі за останнє десятиліття стала податкова амністія, що тривала з липня 2016 року до 31 березня 2017 року відповідно до Закону № 11 від 2016 року про податкову амністію. Індонезія вже проводила амністії 1964, 1984 і 2008 років, і всі вони дали обмежені результати.[1] Програму 2016 року задумали, щоб залучити кошти для інфраструктурних планів президента Джоко Відодо і ввести офшорні статки до внутрішньої податкової бази ще до початку автоматичного обміну інформацією. Учасники декларували приховані активи та сплачували викупний платіж, ставка якого залежала від дати декларування і від того, чи репатрійовано закордонні активи. Для репатрійованих активів діяли нижчі ставки, ніж для активів, які лише задекларували.

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

Результати в одному відношенні були вражаючими, а в іншому — розчарували. Загалом 965 983 платники податків задекларували активи на суму 4865,7 трлн рупій, тобто близько 366 млрд доларів США і майже 40 % валового внутрішнього продукту Індонезії. Це перевищило урядову ціль у 4000 трлн рупій. Викупні платежі сягнули 114 трлн рупій за цілі 165 трлн рупій. Натомість репатріація склала лише 147 трлн рупій за цілі 1000 трлн рупій. Тогочасні спостерігачі називали цю амністію однією з найбільших в історії.[2]

На Сінгапур припала найбільша частка і декларацій, і репатріації. Із задекларованих закордонних активів 73 % зберігалися в Сінгапурі. Серед репатрійованих активів 84,52 трлн рупій, або близько 58 %, надійшли із Сінгапуру, далі йшли Кайманові острови (16,51 трлн рупій) і Гонконг (16,28 трлн рупій).[3] Порівняння цих двох цифр — ключ до розуміння епізоду. Індонезійські платники податків задекларували активи в Сінгапурі майже вдев'ятеро більші за ті, що повернули додому. Вони вирішили врегулювати своє становище з індонезійськими податковими органами, залишивши статки в Сінгапурі.

Позиція Сінгапуру: боротьба за клієнта

Амністія стала випробуванням для сінгапурського фінансового центру. Індонезійські коментатори звинувачували сінгапурські банки в тому, що вони відмовляють клієнтів від репатріації. У повідомленні від липня 2016 року стверджувалося, що деякі банки пропонували сплатити різницю між ставками для репатріації та для декларування, щоб клієнти задекларували активи й залишили їх у Сінгапурі.[4] Аналітик, якого цитувало видання, вважав такі пропозиції звичайною комерційною

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

конкуренцією і законними. Проте вони посилили враження в Джакарті, що Сінгапур наживається на індонезійському ухилянні від сплати податків.

Уряд Сінгапуру відповів прозорістю. 21 червня 2017 року Сінгапур підписав Багатосторонню угоду компетентних органів (MCAA) про автоматичний обмін інформацією про фінансові рахунки і вказав Індонезію як передбачуваного партнера. 12 липня 2017 року Міністерство фінансів заявило, що Сінгапур готовий до відносин автоматичного обміну з Індонезією, щойно вона ухвалить необхідні закони та запровадить гарантії конфіденційності.[5] Індонезія вже надала своєму податковому органу доступ до інформації про фінансові рахунки урядовою постановою замість закону в травні 2017 року, згодом затвердженою законом, а обмін розпочався 2018 року.[6] Розділ E.II простежує ширший процес завершення банківської таємниці щодо іноземних податкових цілей. Для індонезійських клієнтів це означало, що інформація про їхні сінгапурські рахунки почала щороку надходити до Джакарти.

Програма добровільного розкриття 2022 року

Через п’ять років Індонезія провела другу програму. Програма добровільного розкриття, відома за індонезійською абревіатурою PPS, тривала з 1 січня до 30 червня 2022 року відповідно до Закону про гармонізацію податкового регулювання, Закону № 7 від 2021 року. Вона передбачала два режими. Перший стосувався учасників амністії 2016 року, які все ще не задекларували активів, набутих до 2016 року. Другий стосувався фізичних осіб із незадекларованими активами, набутими між 2016 і 2020 роками.[7] Ставки остаточного податку на доходи становили від 6 до 11 % за першим режимом і від 12 до 18 %

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

за другим. Найвищі ставки застосовувалися до закордонних активів, які не репатріювали, а найнижчі — до активів, вкладених у державні облігації, переробку природних ресурсів або відновлювану енергетику.[8]

Порівняно з 2016 роком результати були скромними. Загалом 247 918 платників податків розкрили чисті активи на 594,82 трлн рупій і сплатили 61,01 трлн рупій податку на доходи. Внутрішні декларації склали 498,88 трлн рупій, закордонні — 59,91 трлн рупій, репатріація — 13,70 трлн рупій, а ще 22,34 трлн рупій спрямували на інвестиції. Сінгапур знову очолив перелік країн походження: 7997 учасників і активи приблизно на 57 трлн рупій. Ця цифра становить понад три чверті всіх закордонних декларацій і репатріації разом.[9]

Малайзійські програми добровільного розкриття

Малайзія пішла подібним шляхом у меншому масштабі. Її Спеціальну програму добровільного розкриття оголосили в бюджетному зверненні 2 листопада 2018 року. Вона дозволяла платникам податків розкрити незадекларовані доходи, зокрема доходи на офшорних рахунках, зі зниженим штрафом 10 % до 30 червня 2019 року і 15 % до продовженого кінцевого строку 30 вересня 2019 року. Податкове управління Малайзії (Inland Revenue Board) зібрало 7,88 млрд рингітів податків і штрафів від 286 428 учасників, серед яких було 11 176 нових платників податків.[10]

Другий етап тривав з 6 червня 2023 року до 31 травня 2024 року. Він приніс 141 406 розкриттів і 1,29 млрд рингітів раніше незадекларованого податку, перевищивши урядову ціль в 1 млрд рингітів.[11] Жодна з програм не вимагала репатріації. Тому

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

для Сінгапуру малайзійські розкриття означали насамперед те, що малайзійські рахунки стали податково прозорими, не покидаючи міста.

Третя амністія?

Наприкінці 2024 року уряд і парламент Індонезії внесли законопроєкт про зміни до Закону № 11 від 2016 року до переліку пріоритетного законодавства на 2025 рік, що відкрило перспективу третьої амністії.[12] Новий міністр фінансів Пурбая Юдхі Садева (Purbaya Yudhi Sadewa) відкинув цю ідею 19 вересня 2025 року. Він стверджував, що повторні амністії сигналізують платникам податків, що закон можна порушувати, бо через кілька років буде нова амністія.[13] Станом на дату виходу цієї книги третьої програми не запроваджено. Індонезійський податковий орган узявся звіряти декларації попередніх учасників із даними, які він отримує в межах автоматичного обміну інформацією.[14]

Уроки амністій

Амністії підтверджують закономірність, знайому з Європи. Коли сусідня держава пропонує вибір між декларуванням і репатріацією, більшість заможних платників податків декларують свої активи й залишають їх там, де вони є. Послуги, стабільність і диверсифікацію закордонного центру вони цінують вище, ніж нижчу ставку для репатріації. Змінюється характер бізнесу. До амністій частина індонезійського бізнесу Сінгапуру трималася на тому, що індонезійська влада не знала про активи. Після амністій і запровадження автоматичного обміну інформацією він має триматися на результатах, обслуговуванні та правовій безпеці міста. Для Сінгапуру

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

підсумком стали втрата частини активів і виграш у репутації, адже про решту активів тепер знають податкові органи країни проживання клієнтів.

Амністії також показують межі того, що може контролювати фінансовий центр. Ставки, строки та умови репатріації встановлюють у Джакарті та Куала-Лумпурі. Сінгапурський банк може лише порадити клієнтам звернутися по професійну податкову консультацію, задокументувати дотримання ними вимог і пристосувати свою пропозицію. Банки, що супроводжували своїх індонезійських клієнтів під час амністії 2016 року, надаючи виписки й підтвердження та вимагаючи доказів урегулювання, зберегли більшість відносин. Фінансовий центр вийшов із цього з клієнтурою, яка подекуди скоротилася, але загалом стала стабільнішою та захищенішою.

Примітки

1. “Tax Amnesty Program Indonesia Ended, What Are the Results?”, indonesia-investments.com, 3 квітня 2017 р.: програма тривала з липня 2016 року до 31 березня 2017 року; “Purbaya Tegas Tolak Tax Amnesty Jilid III”, *CNN Indonesia*, 19 вересня 2025 р., про Закон № 11 від 2016 року як нормативну основу амністії; Wikipedia, “Tax amnesty” (дата звернення: листопад 2026 р.): індонезійська програма проходила трьома послідовними тримісячними етапами у 2016 і 2017 роках і завершилася 31 березня 2017 року; попередні амністії проводилися 1964, 1984 і 2008 років. ↩

2. “Tax Amnesty Program Indonesia Ended, What Are the Results?”, indonesia-investments.com, 3 квітня 2017 р.: 965 983 учасники; задекларовані активи — 4865,7 трлн рупій (IDR) (близько 366 млрд доларів США, майже 40 % ВВП) за цілі 4000 трлн рупій; викупні платежі — 114 трлн рупій за цілі 165 трлн рупій; репатріація

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

— 147 трлн рупій за цілі 1000 трлн рупій; близько 75 % задекларованих активів зберігалися всередині країни; Wikipedia, “Tax amnesty” (дата звернення: листопад 2026 р.): Індонезія провела “one of the biggest Tax Amnesty scheme in the world”; у статті повідомляється, що вона побила рекорд італійської програми 2009 року (з посиланням на *Jakarta Globe*, 29 вересня 2016 р.). ↩

3. “Singapura sumbang repatriasi tax amnesty terbesar”, *Kontan*, 29 березня 2017 р., з посиланням на Генеральний директорат податків: репатріація із Сінгапуру — 84,52 трлн рупій (близько 58 %), Каймановых островів — 16,51 трлн рупій (11,31 %), Гонконгу — 16,28 трлн рупій. ↩

4. “Upaya Singapura Cegah Repatriasi Dinilai Tak Langgar Hukum”, *Hukumonline*, 27 липня 2016 р.: сінгапурські банки, за повідомленнями, переконували індонезійських клієнтів лише задекларувати активи й залишити їх у Сінгапурі, причому банк покривав різницю між ставками для репатріації та декларування; аналітик Yustinus Prastowo назвав такі кроки “lumrah dan tidak melanggar hukum”. ↩

5. Ministry of Finance Singapore, медіареліз “Singapore Is Ready To Have An AEOI Relationship With Indonesia”, 12 липня 2017 р. (mof.gov.sg): Сінгапур підписав MCAA 21 червня 2017 року і вказав Індонезію як передбачуваного партнера; взаємний обмін може початися “after committed jurisdictions have introduced the necessary laws to implement CRS” і коли “the required confidentiality and data protection safeguards are in place”. ↩

6. Урядова постанова замість закону (Perppu) № 1 від 2017 року від 8 травня 2017 року про доступ до фінансової інформації для податкових цілей, затверджена як Закон № 9 від 2017 року; перші обміни за Загальним стандартом звітності —

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

до вересня 2018 року; див. RSM Indonesia, “Implications of AEOI commencement for Indonesian investors”, та оголошення DJP PENG-3/PJ/2025. ↩

7. Про сферу дії режимів I та II PPS (активи, набуті до 31 грудня 2015 року, для режиму I; активи, набуті фізичними особами з 2016 по 2020 рік, для режиму II) див. роз’яснення Генерального директорату податків на pajak.go.id. Закон цитується як UU No. 7 Tahun 2021 tentang Harmonisasi Peraturan Perpajakan у “Resmi Berakhir, Begini Rekapitulasi Hasil PPS Pajak”, *Hukumonline*, 1 липня 2022 р. ↩

8. Cabinet Secretariat of the Republic of Indonesia, “Inilah Tiga Pilihan Tarif Program Pengungkapan Sukarela” (setkab.go.id), 2 березня 2022 р.: ставки режиму I — 11 % (закордонні активи, не репатрійовані), 8 % (репатрійовані або внутрішні) і 6 % (вкладені в державні цінні папери, переробку природних ресурсів або відновлювану енергетику); ставки режиму II — 18 %, 14 % і 12 %; правова основа — UU HPP і PMK 196/PMK.03/2021; період програми — з 1 січня до 30 червня 2022 року. ↩

9. Генеральний директорат податків, медіареліз “PPS Usai, Bagaimana Hasilnya?” (pajak.go.id), 1 липня 2022 р.: 247 918 учасників; розкриті чисті активи — 594,82 трлн рупій; сплачений податок на доходи — 61,01 трлн рупій (32,91 трлн рупій за режимом I, 28,1 трлн рупій за режимом II); внутрішні декларації — 498,88 трлн рупій; закордонні декларації — 59,91 трлн рупій; репатріація — 13,70 трлн рупій; інвестиційні зобов’язання — 22,34 трлн рупій; Генеральний директорат податків, медіареліз “PPS Usai, Bagaimana Hasilnya?”, 1 липня 2022 р., таблиця “Negara asal harta deklarasi dan repatriasi harta bersih”: Singapura — 7997 учасників, вартість активів 56 960,11 і загальний податок на доходи 7295,14 (одиниці не вказано, очевидно, млрд рупій); далі Британські Віргінські острови

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

(4977,39), Гонконг (3580,77), Австралія (2766,32) і Китай (1512,37); частку розраховано автором щодо 73,61 трлн рупій закордонних декларацій і репатріації. ↩

10. Wikipedia, "Tax amnesty" (дата звернення: листопад 2026 р.): малайзійську програму оголошено в бюджетному зверненні на 2019 рік 2 листопада 2018 року (з посиланням на *The Star*, 2 листопада 2018 р.); EY, "Malaysia extends Special Voluntary Disclosure Program", *EY Tax News*, квітень 2019 р. (taxnews.ey.com/news/2019-0770): розкриття "any unreported income, including income maintained in offshore accounts"; ставки штрафу 10 % з 1 листопада 2018 року до 30 червня 2019 року і 15 % з 1 липня до 30 вересня 2019 року; після цього щонайменше 45 %; інформація приймається добросовісно без подальшої перевірки; "IRB collected RM7.9b from voluntary disclosure programme, says CEO", *The Edge Malaysia*, 18 лютого 2020 р.: 7,88 млрд рингітів податків, додаткових податків і штрафів з листопада 2018 року до вересня 2019 року; 286 428 платників, серед них 11 176 нових платників податків. ↩

11. "RM1.29bil declared through voluntary tax disclosure programme", *Free Malaysia Today*, 16 липня 2024 р.: програма з 6 червня 2023 року до 31 травня 2024 року; задекларовано 1,29 млрд рингітів; стягнуто 512,6 млн рингітів; 141 406 розкриттів; ціль в 1 млрд рингітів перевищено; перший етап — 7,88 млрд рингітів. ↩

12. "Purbaya Tegas Tolak Tax Amnesty Jilid III: Beri Sinyal Boleh Melanggar", *CNN Indonesia*, 19 вересня 2025 р.: уряд і DPR наприкінці 2024 року погодилися включити законопроєкт про зміни до Закону № 11 від 2016 року до пріоритетної національної програми законотворення на 2025 рік (Prolegnas). ↩

13. "Purbaya Tegas Tolak Tax Amnesty Jilid III: Beri Sinyal Boleh Melanggar", *CNN Indonesia*, 19 вересня 2025 р., цитата Purbaya Yudhi Sadewa: "Itu memberikan sinyal ke para pembayar pajak bahwa boleh melanggar, nanti ke

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

depan-depan ada amnesti lagi"; "Kalau tax amnesty setiap berapa tahun, ya sudah, nanti semuanya akan nyelundupin duit". ↩

14. "Maju Mundur Tax Amnesty Jilid III", *Bisnis.com*, 12 травня 2026 р.: законопроєкт не просунувся, і Генеральний директорат податків вирішив повторно перевірити учасників другої програми. ↩

Disclaimer

This article is provided for general information only. It is based on publicly available sources as at its date of publication. These sources have not been independently verified against licences, regulatory registers or the records of the entities concerned. It is not legal, tax, financial or investment advice. Nor is it a recommendation to invest in, transact with or use the services of any entity mentioned. Law and regulation change frequently, so the content may be incomplete or outdated. To the fullest extent permitted by law, Dr Alexander Ressos and the publisher of SingaporeIQ exclude all liability for loss or damage arising from the use of or reliance on this article. Readers should obtain advice on their specific circumstances before acting or refraining from action.

Names and trademarks of the entities discussed belong to their owners and are used for identification only. Their mention implies no endorsement, affiliation or allegation of wrongdoing. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. Corrections and updates: contact@ressos.com.

© 2026 Dr Alexander Ressos. This article may be quoted with attribution to SingaporeIQ (SingaporeIQ.com). Reproduction in full and any commercial use require prior written consent. The Legal Terms at https://singaporeiq.com/legal-terms apply.

Author contact: Dr Alexander Ressos, TEP · contact@ressos.com